

[Statsministeren.]

Men *kan* man nu ved saaledes at nævne et Tal — selv om dette Tal er rigtigt — egentlig hævde, at Skatten er urimelig, unødvendig o. s. v.? Det kan man dog sikkert ikke. Det maa vel erkendes, at ogsaa Landbrugets Folk faar et og andet for deres Skatter! Kunde det f. Eks. tænkes, at Landbruget helt kunde undvære den Samfundsordning, der nu eksisterer, og som opretholdes ved Skatterne? Skulde en stor Produktion og Eksport virkelig kunne foregaa uden i et civiliseret Samfund? Og som bekendt faas Civilisation ikke gratis. Nej, jeg føler mig overbevist om, at Landbrugets Produktion i mange Henseender er afhængig af de Indretninger, det civiliserede Samfund har, og som altsaa koster noget — og hertil maa jo ogsaa Landbrugets Folk bidrage deres. Derimod var der ikke det mindste i Vejen for, at Landbruget kunde klare sig og opretholde en smuk Eksportproduktion uden den voldsomme Forrentning til Kapitalen. Men Skat paa en Befolkningsdel maa jo ses i Forhold til Skat paa andre Befolkningsdele og i Forhold til det civiliserede Samfunds Behov. Derfor er det ikke nok at nævne et Tal, selv om det er stort, og selv om det var rigtigt — end ikke *det* er nok. En vis Undersøgelse af disse sammenhængende Forhold er dog rimelig, og hvis en Undersøgelse saa viste særlige Urimeligheder i dette Forhold, hvis det virkelig var saa, at Landbrugets Folk betalte en uforholdsmæssig stor Del af den samlede Skat, i ganske urimelig Grad blev udbyttet gennem Beskatningen, saa maatte man naturligvis tage Spørgsmaalet op og forsøge at finde Former, under hvilke Fejlene kunde rettes. Men jeg tror jo ikke, at en Undersøgelse vil give til Resultat, at det først og fremmest er Landbruget, der tynges af Fejlene. Jeg har ogsaa set nogle Tal, der angives at være Landmændenes Skat, men som jeg har forstaaet ikke er det i egentlig Forstand, men er *Landdistrikternes* Skat. Landdistrikterne er imidlertid ikke absolut det samme som Landmændene, der findes ogsaa enkelte andre Personer i Landdistrikterne, som ikke selv har Landbrug, og derfor er der blevet foretaget en Deling. Der kan naturligvis være en Difference paa Bagateller i denne Opførelse, men i al Almindelighed skal den nok holde. Ved denne Deling ses det, at de selvstændige Landbrugeres samlede direkte Skat, altsaa Ejendomsskatter, personlige Skatter, Skatter til Stat, Amt og Kommuner er steget — det er fuldkommen rigtigt. I 1901—02 var denne samlede Skat 22,8

Mill. Kr., i 1904—05 22, 2 Mill. Kr., i 1909—10 25,3 Mill. Kr. Saa kom den store Stigning i 1924—25, hvor den er 99,1 Mill. Kr., og i 1929—30 regner man godt 80 Mill. Kr. Der er dog i det sidste 5-Aar et betragteligt Fald paa næsten $\frac{1}{5}$, men selv efter dette Fald erkender jeg gerne, at 80 Millioner er et stort Tal. Men saa maa vi se, hvad andre da betaler, og her holder jeg mig til de sidste Perioder, i hvilke den høje Skat for Landbruget er til Stede. Vi vil da se, at Byernes Skat i 1924—25 var 237,1 Mill. Kr., og i 1929—30 var ogsaa den faldet, nemlig til 206,6 Mill. Kr., og Befolkningen i Landdistrikterne, altsaa de, der ikke selv driver Landbrug, og som man somme Tider er tilbøjelig til helt at se bort fra — og de repræsenterer dog ogsaa en Klatskilling — betalte i 1924—25 79,6 Mill. Kr. og i 1929—30 74,6 Mill. Kr. Saa forfærdelig langt fra Landbrugernes 80 Mill. Kr. er det da heldigvis ikke. Regner vi saa ud, hvorledes det procentvis forholder sig, vil vi se, at Landbrugernes Andel i de samlede Skatter i 1901—02 var 48 pCt., i 1904—05 40 pCt., i 1909—10 36 pCt., i 1924—25 24 pCt. og i 1929—30 22 pCt. Der er altsaa i Forhold til den øvrige Befolknings Skat et meget jævnt og nydeligt Fald i Landbrugernes. I virkelige Tal ser den direkte Skat pr. Individ gennemsnitlig i de samme Perioder saaledes ud: Landbrugerne betalte gennemsnitlig pr. Individ henholdsvis 41, 40, 46, 150 og 120 Kr.; den øvrige Befolkning i Landdistrikterne, altsaa de, der ikke er Landbrugere, betalte henholdsvis 5, 7, 8, 59 og 56 Kr. Byernes Skat var gennemsnitlig pr. Individ 22, 27, 33, 167 og 133 Kr. Skatten for Folk i Landdistrikterne, altsaa for Haandværkere, Arbejdere, handlende, Lærere, Præster, Jernbane- og Postpersonale, og hvad der findes af Personer i Landdistrikterne udover Landbrugere, er altsaa i denne 30 Aars Periode steget med 11 Gange Skattens Beløb, Byernes Skat er steget med 6 Gange Skattens Beløb, og Landbrugerne er sluppet med 3 Gange Skattens Beløb. Jeg tror, at disse Tal kan være nyttige ved Overvejelser angaaende Landbrugernes Skat. Man faar jo ikke umiddelbart Indtryk af den Uretfærdighed, der tales om, hvis man da i det hele, som sagt, vil leve i et ordnet civiliseret Samfund, hvor der er Vejvæsen, Sundhedsvæsen, Skolevæsen og mange andre Ting, som gennem Aarene er blevet anset for nødvendige Foranstaltninger, hvis Opretholdelse kræver visse Skatter.

Men foruden at tale om Skatten, gjorde det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal ogsaa nogle Bemærkninger om Landbrugets Ind-